

ΜΕΤΑΙΧΜΙΩ

ΜΑΙΡΗ
ΚΟΝΤΖΟΓΛΟΥ

*Ώρες κοινής
ανησυχίας*

Περιεχόμενα

Λίγα λόγια πριν	7
Οι απέναντι	11
...μισή αρχοντιά	23
Χαρωπά τα δυο μου χέρια	39
Αλτ! Τις ει;	51
Χωρίς συγγνώμες	95
Μια πλαστική πασχαλίτσα	109
Σαν παλιό σινεμά	117
Ρωμαίος και Ιουλιέτα	133
Ένα ταξίδι ακόμα	187
Νους υγιής...	197
Οδός Ανεξαρτησίας	205

Οι απέναντι

Το πρώτο παντζούρι ανοίγει νυσταγμένα. Ύστερα το δεύτερο. Με το ζόρι κι αυτό. Καθώς αγγίζει τον τοίχο, εκείνος βογκάει από τα ρευματικά, είναι παλιά η οικοδομή και η υγρασία έφαγε τούβλα, τσιμέντα, ξύλα. Κι ανθρώπους. Λίγα ξέφτια από τη λαδομπογιά με την οποία κάποτε τα είχαν βάψει καταπράσινα πέφτουν στο αρχαίο μωσαϊκό και σμίγουν με τη σκουριά από τα κάγκελα. Χρόνια τώρα ανταγωνίζονται για το ποιος από τους δυο θα το λεκιάσει περισσότερο σε έναν άνισο αγώνα αφού η σκουριά είναι αποτελεσματικότερη. Άρα νικήτρια και τα σημάδια της ανεξίτηλα σαν κάποια κρίματα.

Στην ίδια περίπου κατάσταση με το μωσαϊκό είναι όλη η οικοδομή, δημοκρατικότατη η φθορά και δεν κάνει διακρίσεις. Και έτσι, με μούχλα και σαπίλα,

πορεύονται όλοι και όλα στην παλιά πολυκατοικία. Το «ρημάδι» όπως το ονομάζουν οι απέναντι.

Το ρημάδι, όπως θα το λέμε και εμείς στο εξής.

Η μέρα κρίμεται αναποφάσιστη από το χείλος του Απρίλη, να γκρεμιστεί στην Πρωτομαγιά ή όχι; Τούτη τη χρονιά τής το χάλασαν, το Σύμπαν υπάκουσε στους «Μεγάλους», τα κατάφεραν επιτέλους να μη γιορτασθεί. Ούτε σαν εργατική Πρωτομαγιά, ούτε σαν ξεσάλωμα με σούβλες και τσίπουρα.

Είναι η κατάσταση τέτοια...

Όταν έφτασαν τα πρώτα χελιδόνια, δυσκολεύτηκαν να βρούνε ήσυχες γωνιές να χτίσουν τις φωλιές τους ή να ανακαινίσουν τις παλιές. Οι άνθρωποι ήταν όλοι στο σπίτι, είτε είχαν σταματήσει τις δουλειές τους είτε, στην καλύτερη, εργάζονταν από εκεί. Έτσι είχαν όλο τον χρόνο να διώχνουν τα χελιδόνια με ζήλο, σκούπες και σφουγγαρίστρες, ξουτ! ξουτ! Να πήγαιναν αλλού, ορίστε μας! Στο κάτω κάτω ποια νοικοκυρά θέλει να της χέζουν το μπαλκόνι;

Και επειδή κανείς δεν κατάλαβε τον ερχομό της άνοιξης, όλα είναι διαφορετικά. Τα παλτό συνεχίζουν να κρέμονται μελαγχολικά στις κρεμάστρες πίσω από τις πόρτες εισόδου, τα χαλιά κυλιούνται τεμπέ-

λικά στα πατώματα, οι θάλασσες παραμένουν μουτρωμένες. Ακόμα και η μέρα δεν λέει να μεγαλώσει! Άσε που κοτζάμ Πάσχα πέρασε εντελώς αθόρυβα, τσακίζοντας τα νεύρα των παπάδων για την αναδουλειά και των παιδιών που δεν έφερε η νονά λαμπάδα με καλάσνικοφ επάνω. Δράμα.

Ο μόνος ίσως που διατηρεί τα κέφια του είναι ο αέρας. Ακάματος συνεχίζει να εισάγει στη χώρα σκόνη διαφόρων προελεύσεων, κατά προτίμηση αφρικανική, όπως και γύρη κάθε είδους. Και τα δυο αφιερωμένα εξαιρετικά στους αλλεργικούς.

Απέναντι από την οικοδομή με τα ξεφτισμένα παντζούρια, τα σκουριασμένα κάγκελα και τις άλλες, τις αναρίθμητες, φθορές του χρόνου, απέναντι λοιπόν από την πολυκατοικία «ρημάδι», υπάρχει μια άλλη. Δηλαδή πολλές υπάρχουν, αλλά αυτή θα μας απασχολήσει.

Είναι μια οικοδομή πολυτελούς κατασκευής, όπως διευκρινίζουν οι εργολαβικές πινακίδες που είχαν τοποθετηθεί κατά το στάδιο της κατασκευής και ουδέποτε αφαιρέθηκαν. Γιατί η δήλωση «πολυτελούς κατασκευής» αρέσει τόσο πολύ στους αγοραστές των διαμερισμάτων που την κράτησαν με

νύχια και με δόντια. Για να επιβεβαιώνονται πως καλά τα είχαν πάει ως εδώ.

Εννοείται πως οι διαφορές ανάμεσα στις δύο είναι παραπάνω από οφθαλμοφανείς. Κατ' αρχάς, η μια είναι ρημάδι, η άλλη «πολυτελούς κατασκευής». Τα στόρια, απόγονοι των παντζουριών, στη μια ανεβαίνουν αργά, σχεδόν τελετουργικά, με το πάτημα ενός κουμπιού που φωλιάζει πίσω από διπλά και τριπλά ριντό και κουρτίνες ολομέταξες. Ή μπορεί και ολοβάμβακες, ολόλινες ή και από ίνες κάνναβης ακόμα – ό,τι πιο in στην κουρτίνα! Που προκαλούν χαρά και λίκνισμα στις παραδουλεύτρες όταν τις σιδερώνουν, σαν να τους τραγουδάει ο Μπομπ Μάρλεϊ αυτοπροσώπως.

Τρίτη, εξωτερική διαφορά. Στο ρημάδι υπάρχουν στενά μπαλκόνια, σκισμένες τέντες –μόνο σε δύο, τα υπόλοιπα διαμερίσματα σιγοψήνονται από τον ήλιο–, σπάνια κάποιο τραπέζι, αλλά πάντα καρέκλες, εξαθλιωμένες κατά προτίμηση, στις οποίες αράζουν με τις ώρες οι κάτοικοι. Στην πολυτελούς, υπάρχουν βεράντες σκιασμένες από ωραίες τέντες, βεράντες γεμάτες με κομψά έπιπλα και καταπληκτικές ζαρντινιέρες με συνθέσεις φυτών. Παραδόξως, κανείς από τους ενοίκους της δεν κάθεται στη βεράντα, μη

σου πω ότι και σπάνια εμφανίζεται κάποιος εκεί, εκτός από τις οικιακές βοηθούς βέβαια. Αν τους ρωτήσεις, θα σου πούνε πως το αποφεύγουν γιατί αισθάνονται «εκτεθειμένοι». Όπως δεν νιώθουν όταν π.χ. κάνουν τις βρομοδουλειές τους – όσοι τις κάνουν, αν τις κάνουν.

Και ούτε είμαστε της άποψης «καλοί φτωχοί, κακοί πλούσιοι», όχι. Είμαστε της θεωρίας «άνθρωποι» και «κάτι άλλοι».

Τέταρτη διαφορά, οι ομιλίες. Από την πολυτελούς σπάνια θα ακούσεις ομιλίες, γέλια ή καβγάδες ποτέ – όλα γίνονται στα μουλχτά –, ενώ από απέναντι το διαπασών είναι η συνηθισμένη ένταση.

Υπάρχουν κι άλλες αλλά δεν χρειάζεται να συνεχίσουμε.

Αν όμως αναρωτιέστε γιατί τόση διαφορά επιπέδου –οικονομικού, έτσι;– αφού μόνο ένας δρόμος χωρίζει τις δυο πολυκατοικίες, εξηγούμαι. Η συγκεκριμένη περιοχή, παλαιόθεν, ήταν μια εργατική συνοικία στις παρυφές της πόλης. Στα αριστερά του δρόμου, από το '60 και μετά είχαν κτιστεί σπίτια την εποχή της μεγάλης ανοικοδόμησης. Τότε, με το όνειρο του κεραμιδιού πάνω από το κεφάλι του ο φτωχός, άλλος με γραμμάτια, άλλος με διπλοβάρδιες στα εργοστάσια

της Γερμανίας και άλλος από ξεπούλημα χωραφιών, κατά τη διάρκεια της μεγάλης εσωτερικής μετανάστευσης, είχε αγοράσει ένα σπιτάκι στην περιοχή που από πάντα ήταν φτηνή, καθότι απομακρυσμένη.

Από την άλλη πλευρά του δρόμου, τη δεξιά –και ο προσδιορισμός είναι εντελώς τυχαίος...–, ένας συνεταιρισμός μηχανικών ή κάτι παρόμοιο είχε αγοράσει σε τιμή ευκαιρίας μια μεγάλη έκταση με σκοπό να δημιουργήσουν έναν οικισμό πνιγμένο στο πράσινο, με βιλίτσες και παιδική χαρά.

Όταν πήγαν για ένταξη στο σχέδιο πόλης, φάνηκε πως η έκταση ήταν μπλεγμένη, γόρδιος δεσμός σκέτος!

Η απεμπλοκή πήρε καμιά τριανταριά χρόνια, το ελληνικό Δημόσιο σε όλο του το μεγαλείο. Βάλε και την έκδοση άδειας ανοικοδόμησης, τη σύνδεση με ρεύμα, ύδρευση και αποχέτευση –Σκύλα και Χάρυβδη του ελληνικού κράτους–, ε, όταν ξεμπέρδεψαν, αφού είχαν προσφερθεί κάμποσα «φακελάκια», είχαν περάσει σαράντα χρόνια.

Οι απόγονοι –μιλάμε για σαράντα χρόνια μετά– των φυσιολατρών μηχανικών, αδυνατώντας να συνεννοηθούν, παρέδωσαν το έργο σε εργολάβο. Με τη ρητή εντολή να «αξιοποιήσει» και το τελευ-

ταίο εκατοστό. Άλλοι καιροί, άλλα ήθη. Έτσι χτίστηκαν οχτώ πενταώροφες πολυκατοικίες πολυτελούς κατασκευής που σχημάτισαν ένα τσιμεντένιο δάσος, μια από αυτές η «ηρωίδα» της ιστορίας, αυτή που βρίσκεται ακριβώς απέναντι από το ρημάδι. Εννοείται πως η παιδική χαρά θυσιάστηκε χωρίς καμιά τύψη. Το τσιμεντένιο δάσος κατοικήθηκε στην πλειοψηφία του από ανθρώπους με όλα τα πατροπαράδοτα ελαττώματα του λαού. Όπως είναι και «οι απέναντι» εξάλλου. Α, όλα κι όλα! Αν σε κάτι υπάρχει ομοψυχία στη χώρα αυτή, είναι τα ελαττώματά μας.

Έτσι βρισκόμαστε τώρα σε μια περιοχή με μεγάλες κοινωνικές ανισότητες και ο φαρδύς δρόμος, με τη νησίδα και το βαρύγδουπο όνομα «Ανεξαρτησίας», που χωρίζει δυο διαφορετικούς κόσμους, παίζει τον ρόλο ενός απύθμενου βάραθρου που κανείς δεν μπορεί να διαβεί. Όχι εύκολα, πάντως.

Ως εκ τούτου οι ένοικοι, τόσο της πολυτελούς – της ηρωίδας των ιστοριών μας – όσο και του ρημαδιού – συμπρωταγωνίστριας –, εννοείται πως ούτε διανοήθηκαν ποτέ να ρίξουν μια ματιά απέναντι και να ανταλλάξουν μια «καλημέρα». Για «καλησπέρα» δε ούτε λόγος.

Οι πρώτοι από πλήρη απαξίωση, οι δεύτεροι από ένα αίσθημα κατωτερότητας που συνοδεύεται από ζήλια, ενίοτε και θυμό. Παιίζει δε να υπάρχει και μια γενναία δόση μίσους. Από κάποιους.

Οι «γείτονες» αυτοί ποτέ δεν ανακατεύτηκαν, δεν συνυπήρξαν.

Τρία χρόνια τώρα λοιπόν που έχουν αυτή την ιδιότητα προσποιούνται πως δεν βλέπουν τους απέναντι. Σαν να έχουν φραγή εισερχομένων εικόνων για ό,τι αφορά τους άλλους. Εκατέρωθεν.

Μέχρι που πλάκωσε ο κορονοϊός και κλείστηκαν όλοι στα σπίτια τους, υποχρεωτικά. Ο εγκλεισμός ήδη κρατάει εννιά μήνες και σημάδια ανάκαμψης δεν φαίνονται στον ορίζοντα. Η έξοδος απαγορεύεται επί ποινή θανάτου – υπάρχουν παντού ελεύθεροι σκοπευτές και περιπολίες. Έτσι, τουλάχιστον, ισχυρίζονται κάποιοι.

Η προμήθεια αγαθών γίνεται με ένα λογισμικό, που επιτέλους λειτουργεί, αφού προηγουμένως πέθαναν χιλιάδες από αστία.

Στην αρχή βέβαια, και για όσο διάστημα επιτρέπεται ακόμη η έξοδος, οι πάντες είχαν τρέξει στα σουπερμάρκετ και τα είχαν αδειάσει, με το χαρτί

υγείας και τη χλωρίνη να αναδεικνύονται στο κυριότερο είδος πρώτης ανάγκης. Μετά το τρίμηνο και αφού τα καταστήματα είχαν κλείσει όλα και λύση δεν είχε βρεθεί στη διανομή τροφίμων, πέθανε πολύς κόσμος από λιμό –ως γνωστό χαρτί υγείας και χλωρίνη αποκλείεται να σε χορτάσουν– αλλά και από τον άγνωστο λοιμό. Τον πέμπτο μήνα, με τα πολλά, εγκαταστάθηκε το περιβόητο λογισμικό, αλλά δεν λειτούργησε και με την πρώτη –α, όλα κι όλα, δεν θα ξεχάσουμε και τα πατροπαράδοτα!–, οι άνθρωποι παράγγελναν, ας πούμε, μακαρόνια και παραλάμβαναν ξυραφάκια.

Στον έκτο μήνα και μετά από εκατό χιλιάδες επιβεβαιωμένους θανάτους από πείνα και την καταραμένη νέα γρίπη –άγνωστο πόσοι νεκροί δεν είχαν ανακαλυφθεί ακόμη στα σπίτια τους, πάντως επικρατούσε δυσοσμία πάνω από την πόλη...–, στον έκτο μήνα περήφανα ανακοινώθηκε ότι όλα πια πήγαιναν ρολόι και ο κόσμος μπορούσε να προμηθευτεί τα προς το ζην. Μια ιαχή είχε ανεβεί ως τα ουράνια, Ζήτωωωω!, και όλοι ξέχασαν αυτό που συνέβαινε τόσο καιρό.

Έτσι τώρα, αφού όλα περασμένα ξεχασμένα είναι γι' αυτόν τον λαό, τώρα πια κάθε οικογένεια μπορεί

να παραγγέλνει ό,τι χρειάζεται άπαξ του δεκαπενθήμερου. Τα ψώνια παραδίδονται κατ' οίκον από ειδική ομάδα παροπλισμένων ΜΑΤατζήδων, του «Στρατού Διατροφής» όπως ονομάστηκε για τις ανάγκες του ρόλου.

Και βέβαια, εννοείται πως συνεχίζουν να χάνονται άνθρωποι από αδυναμία παραγγελίας, απλώς προσμετρώνται στα θύματα της πανδημίας. Τέλος πάντων...

Τότε λοιπόν, επί καραντίνας και όλων των επακόλουθων δεινών, ανάλογα με τις αντοχές του καθενός και την κακή ή καλή του διάθεση, απαυδισμένοι από την κλεισούρα και έχοντας εξαντλήσει και βαρεθεί τηλεφωνικές και οπτικοακουστικές επαφές με γονείς, παιδιά, σκυλιά, εγγόνια, συναδέλφους, συμμαθητές, συμφοιτητές, φίλους από τα καράβια, τον στρατό, τη φυλακή, τη βιοτεχνία, ακόμα και από ένα μπουρδέλο –έκαστος στο είδος του–, και παρά το βαθύτατο (χωρο)ταξικό μίσος που τους χωρίζει, οι ένοικοι των δύο πολυκατοικιών, του ρημαδιού και της πολυτελούς άρχισαν να ρίχνουν λαθραίες ματιές απέναντι.

Προφανής αιτία η απομόνωση, η βαρεμάρα και η απελπισία όλων. Ένθεν και ένθεν. Άδηλη αιτία μια

αρχόμενη άνοια που ξεκίνησε στους άνω των πενήντα και αναρωτιόταν οι επιστήμονες «πώς τόσο πολλοί, τόσο νωρίς;». Όπως και να 'χει, για πρώτη φορά κοιτάχτηκαν. Και το αόρατο τείχος που τους χώριζε ράγισε με ανατριχιαστικό ήχο. Σαν να γράφει κάποιος με κιμωλία σε πίνακα. Για τους γηραιότερους αυτό.

Ή λες και τρίβεις κατσαρόλα με σύρμα. Για τις νοικοκυρές.

Ή σαν να κάνεις τσουλήθρα στην κόψη χιλιάδων ξυραφιών ενώ είσαι ολόγυμνος. Για τους λάτρεις των ταινιών τρόμου.

Η αρχή έγινε από τα ρετιρέ.

Η συνέχεια ανεβοκατέβαινε τους ορόφους, σαν πυρετός σε μέρες ωορρηξίας.

Οι ένοικοι δυο απέναντι πολυκατοικιών επί της οδού Ανεξαρτησίας, άνθρωποι συνηθισμένοι, την εποχή της καραντίνας, αρχίζουν να παρατηρούν τους γείτονές τους. Με το μεγαλείο και τις μικρότητές τους, το γέλιο και το κλάμα, τις αλήθειες και τις πλάνες τους: ένας στρατηγός εν αποστρατεία που δεν τα 'χει καλά με κανέναν, μια γυναίκα που εγκληματεί από μεγάλο έρωτα, ένα ζευγάρι που σκόπιμα αγνοεί ο ένας την ύπαρξη του άλλου, ένας αντιρρησίας στρατεύσης, δυο νέοι που ψάχνουν μόνο την αγάπη, ένας τηγανισμένος -στην κυριολεξία όμως- σατράπης σύζυγος, μια συνταξιούχος καθηγήτρια που δεν έχει τραγουδήσει ποτέ, ένας Ρωμαίος και μια Ιουλιέτα που δεν θα πάρουν ποτέ το δηλητήριο γιατί το πίνουν κάθε μέρα.

Αυτοί, και άλλοι τόσοι, σκιαγραφούν με χιούμορ και πίκρα το πορτρέτο μιας κοινωνίας, ήδη «διασωληνωμένης», πολύ πριν από την πανδημία.

Ώρες κοινής ανησυχίας, μικρές ιστορίες εγκλεισμού

ISBN:978-618-03-2663-5

9 786180 326635

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82663